

Nr 11.

Aukom till Riksdagens kansli den 4 mars 1910 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af motion om ändrad lydelse af 16 § lagen för Sveriges riksbank.

I en inom Andra kammaren väckt motion, nr 79, hvilken hänvisats till behandling af bankoutskottet, hafva herrar *A. Lundgren* och *J. Forssell* hemställt, att Riksdagen ville besluta, att § 16 i Lag för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 gifves följande lydelse:

§ 16.

Af en hvar, som sådant önskar och ej själf drifver bankrörelse, skall riksbanken såväl vid hufvudkontoret som vid afdelningskontoren

a) på deposition mottaga penningar att jämte ränta återbetalas vid anfordran eller å tid, som vid insättningen bestämmes; skolande bevis öfver sålunda insatta penningar ställas till viss man;

b) likaledes mottaga och å giroräkning föra penningar med förbindelse att vid anfordran tillhandahålla räkningshafvaren hvad å räkningen innestår jämte ränta.

I sammanhang med etc.

Till stöd för denna sin hemställan hafva motionärerna anført följande:

»En väl ordnad bankrörelse består af inlåning och utlåning. Beträffande riksbanken anse vi, att bägge dessa grenar af bankrörelse äro högst ofullständigt ordnade. Vanlig inlåning mot ränta förekommer icke, och utlåningen afser hufvudsakligen blott korta lån. Endast afbetalningslånen äro härifrån ett undantag; men dessa äro begränsade af den för detta ändamål bestämda fonden (12,500,000 kronor), hvilken icke får öfverskridas.

När denna fond utgöres af så korta papper som sedlar, så strider detta mot den teori riksbanken uttalade såsom svar på en förra året gjord hemställan om längre lån mot säkerhet af in-teckning i fast egendom. Riksbanken svarade, att den icke kunde tillmötesgå denna hemställan, enär 'en allmän bankregel hjuder, att hvarje bank skall söka rätta sin utlåning efter sin inlånings beskaffenhet, så att, då inlåningen är på kort tid, de utlånta medlen icke till någon större del bindas för längre tid'.

I öfverensstämmelse härmed borde väl afbetalningslånefondens tolf och en half miljoner kronor användas till utlåning på kort tid och afbetalningslånen tillgodoses genom inlåning på lång tid mot ränta. Riksbanken motsvarade då allmänhetens behof vida bättre än nu är förhållandet, och bankens inkomster ökades i afsevärd mån. Denna omständighet borde väl isynnerhet nu förtjäna att beaktas, då man söker med ljus och lykta efter nya statsinkomster.

Under öfverläggningen i denna fråga i Andra kammaren förra året yttrade en talare, att 'riksbanken är en *bankernas bank*'. Ja, det är alldeles riktigt; men en riksbank borde väl rätteligen vara en *hela folkets bank*, en bank som i möjligaste mån sökte motsvara allmänhetens behof angående såväl in- som utlåning. Vidare anförde samme talare, att riksbanken icke, beträffande inlåningen, skulle kunna konkurrera med privatbankerna, då den icke kan 'fruktbar göra sina medel till samma höga ränta som de enskilda bankerna kunna'.

Denna 'höga ränta' kan visserligen för de enskilda bankerna vara eftersträfvansvärd, men för den stora allmänheten är den det säkerligen icke, då den höga räntan hämmar företagsamheten på alla områden. Om riksbanken öppnade inlåning mot ränta, skulle detta helt visst verka välgörande på räntesatserna, så att dessa hölle sig inom rimliga gränser. Industri, landtbruk, handel och den allmänna rörelsen skulle därigenom gagnas i hög grad».

Öfver förevarande motion hafva fullmäktige i riksbanken på anmodan af utskottet den 10 innevarande februari afgifvit yttrande, som har följande lydelse:

»Motionärerna hafva återupptagit den tanke, som låg till grund för ett af dem vid förra årets riksdag väckt förslag om utsträckt rätt för riksbanken att drifva inlåningsrörelse.

Bankoutskottets utlåtande öfver detta förslag innehåller en ganska utförlig redogörelse för de olägenheter, som en sådan rörelse skulle medföra, och fullmäktige hafva icke funnit motionärerna hafva anfört sådana skäl, som kunnat häfva de betänkligheter, fullmäktige tidigare uttalat mot anordningen. Äfven kan mot hvad i motionen anförts till stöd för att

riksbanken borde drifva inlåning mot ränta erinras, att en sådan inlåning icke kunde blifva af någon större omfattning och att i alla händelser utlåningsräntan icke skulle däraf röna någon inverkan. Att afbetalningslånefonden icke, såsom motionärerna synas antaga, får inräknas bland de tillgångar, hvilka skola utgöra supplementär täckning för de utelöpande sedlarna, kunna fullmäktige icke underlåta att i detta sammanhang anmärka.

Fullmäktige vidhålla alltså sin förra året uttalade åsikt, att någon ändring i hvad rörande riksbankens inlåning för närvarande gäller icke är önskvärd».

Då utskottet så sent som i fjol ägnat det i föreliggande motion å nyo framställda förslaget om anordnande af inlåningsrörelse vid riksbanken en ingående granskning¹⁾ samt med stöd af denna funnit sig böra afstyrka förslaget, och då, såsom äfven af fullmäktige framhållits, motionärerna icke synas hafva förebragt några sådana skäl, som kunna anses bringa frågan i ett ändradt läge, får utskottet, under hänvisning till hvad i förevarande ämne förut af utskottet anförts, härigenom hemställa,

Utskottets
yttrande.

att herrar *Lundgrens* och *Forssells* ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 22 februari 1910.

På bankoutskottets vägnar:

WERNER G. VON SCHWERIN.

Herr *Christiernson* har begärt få antecknadt, att han icke närvarit vid den slutliga behandlingen af förevarande motion.

1) Bankoutskottets utlåtande nr 8 vid 1909 års riksdag.